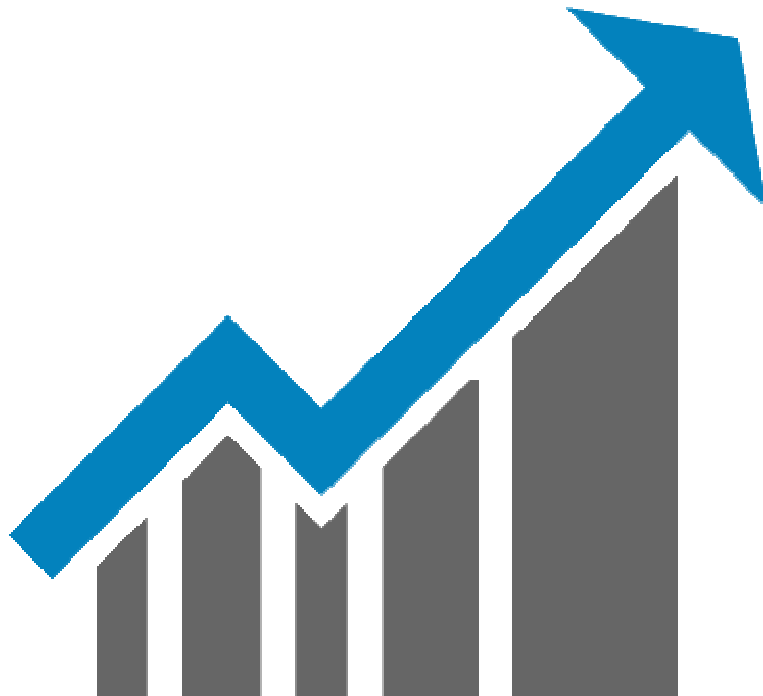

Kjetil Sander presenterer:

estudie.no

Læring- og vekst perspektivet

1 av 6 perspektiv som tilsammen utgjør Systemanalytisk Verdiledelse. Her går vi igjennom hvordan vi oppnår vekst gjennom organisatoisk læring.

Skrevet av:
Kjetil Sander

Utgitt av:
eStudie.no

Revisjon:
2.0 (April, 2017)

Innhold

Innhold	2
Brukervilkår (terms of use)	9
Lærende organisasjon	10
Hva er en lærende organisasjon?	10
Organisasjonens læringsprosess	12
Atferdlæring	13
Læringmiljø	14
PSO-utvikling	16
Kjennetegn ved lærende organisasjoner	16
Forutsetninger for en lærende organisasjon	17
Skape rollemodeller	17
Gruppearbeid og -læring (prosjekt- og gruppeledelse).....	18
Belønningssystem for innovasjon og læring	19
Personlig utvikling	19
Konstant evaluering av alle prosesser	20
Bryte grenser	20
Kontinuerlig forbedring.....	20
Konstant organisasjonsutvikling	21
Systematisk tenkning.....	21
Lærere - ikke ledere eller sjefer	23
Modeller for lærende organisasjoner	25
Garvin`s modell for institusjonell læring	26
Communities of Practice (CoP)	27
Multilæring	27
Fra kunnskap til atferd	28
Den femte disiplin - Senge sin modell for lærende organisasjoner	29
1. Personlig mestring	29
2. Mentale modeller.....	31
3. Felles visjon	32
4. Gruppelæring.....	33
5. Systemtenking	34
For mye kontroll.....	36
Sander`s rammeverk for lærende organisasjoner	36
Start med en selvransakelse	36
Læringskultur	37
Modell for den lærende kulturen	38
Læring- og kompetanseplan	41
Læringsvisjon	42
Læring- og kompetansemål	42
Læring- og kompetansestrategi	42
Læring- og kompetanseprogram	43
Kontroll og evaluering	43
Skape gode læring-sirkler	43
Nye og forbedrede læringsarenaer	43
Fra individuell til organisatorisk læring	44
Organisasjonsstrukturens betydning for læringen	45
Kjedeorganisering	45

Organisasjonstørrelse	45
Organisasjonsstruktur	46
Beslutningsmyndighet	46
Rutiner og prosedyrer	47
Roller	47
Delaktighet	48
Læringskultur	48
Hva er en kultur?	49
Kulturen skapes av sosialisering	51
Hva er en lærende kultur?	52
Utgangspunktet er den eksisterende kultur	53
Det kulturelle isfjellet	53
Elementene i en kultur	54
Modell for den lærende kulturen	56
Etablere nye læringsarenaer	59
Verdigrunnlag	59
Hva er en verdi og et verdigrunnlag?	59
Fellesverdiene som danner kulturen	60
Hvorfor trenger vi et verdigrunnlag?	61
Verdiskapningprinsipp	62
Moralske prinsipper (verdier)	63
Universelle verdier	63
Verdistandard	64
Grunnverdier	64
Verdinormer	65
Verdigrunnlag	66
Tillit er den viktigste grunnverdien i kulturen	68
Forutsetninger for en lærende organisasjon	70
Sosiale og moralske normer	71
Sosiale normer	71
Moralske normer	72
Normenes makt	73
Kulturell og kommunikativ kompetanse	74
Konstituerende og strategiske normer	75
Norm former	75
Læringsarena	76
Uformelle læringsarenaer	77
Formelle læringsarenaer	78
Kunnskapsdeling	80
Hva er kunnskapsdeling?	80
Horisontal og vertikal kunnskapsdeling	81
Kunnskapsdeling og læring	81
Formell og uformell kunnskapsdeling	82
Kunnskap om læringsmodeller	82
Tillit og kunnskapsdeling	82
Hva påvirker kunnskapsdelingen?	83
Arbeidets art	83
Autonomi	84
Organisasjonstruktur	84
Organisasjonkulturen	85

Informasjonsflyten	86
Felles system for felles kunnskapdeling.....	87
Nonaka og Takeuchi`s modell for lærende organisasjoner	88
I. Sosialisering	91
II. Eksternalisering.....	91
III. Kombinering.....	92
IV. Internalisering	92
Læring-sirkelen.....	93
Hva er en læring-sirkel?	93
Læring- og kompetansemål.....	94
Læring- og kompetansestrategi.....	94
Læringsprogram	95
Avvikanalyse	95
Lære og vekstnivåer	96
Læringvisjon	98
Kompetansemål.....	99
Hva er et kompetansemål?.....	99
Kunnskapsvisjon	100
Hvorfor trenger vi kompetansemål?	100
Kunnskapsdeling	101
Dynamiske kompetansemål	102
Kvantitative og kvalitative kompetansemål	102
SMART mål.....	102
Arbeidsoppgavenes betydning for kompetansemålene	102
Medarbeiderne må føle eierskap til kompetansemålene.....	103
Kompetanse strategi.....	104
Kontroll og evaulering	104
Kompetansestrategi	104
Hvorfor er kompetansestrategien viktig?	105
Kompetansebærere.....	105
Strategi fasen	106
Kompetansemodell.....	106
Strategi områder for den lærende organisasjonen	107
Organisasjonstørrelse.....	108
Organisasjonstruktur	108
Beslutningsmyndighet.....	108
Rutiner og prosedyrer	108
Roller	109
Delaktighet.....	109
Organisasjonsengasjement.....	109
Mestringtro.....	110
Rekruttering og opplæring	111
Talentrekruttering og talentutvikling	112
Belønningssystemet	112
Fra individuell til organisatorisk læring.....	112
Gode mekanismer for læring og kunnskapdeling	113
De fire I'er	113
Enkelkrets-, dobbelkrets- og deuterolæring	115
Enkelkrets læring.....	115
Dobbelkretslæring.....	116

Deuterolæring.....	118
Motivasjon og incitamenten (belønningssystem)	118
Coaching	120
Definisjon	121
Hva er en god coach?.....	122
De 6 coachingarenaer	122
1. Medarbeidersamtalen	123
Opplæring	124
Trening/praktisering	125
Manglende opplegg for den enkelte medarbeider til å ta ansvar for egen læring	126
Problemløsning.....	126
Mål	127
Plan	127
Kunnskapsledelse	127
Definisjon ->> Kunnskapsledelse	128
En del av læring- og vekstperspektivet	129
Fem kunnskapshjelpere	129
Fem kunnskapsutviklende skritt.....	130
Barrierer mot kunnskapsutvikling	130
Rekruttering og opplæring	132
Rekruttering	132
Opplæring	133
Varianter av opplæring.....	134
Talentutvikling	135
Talentrekruttering og talentutvikling	136
Organisasjonsengasjement.....	137
Tre-komponent modellen.....	138
Affective Commitment	140
Continuance Commitment	140
Normative commitment	141
Mestringstro.....	142
Erfaring.....	143
Modellering.....	143
Overtalelse	144
Psykisk tilstand.....	145
Effekter av Mestringstro.....	145
Motivasjon	145
Selvbegrensninger	145
Mangel på mestringstro	146
Analytiske oppgaver	146
Et viktig læringsmål.....	147
Organisasjonsutvikling	148
Faseorientert modell for organisasjonsutvikling.....	149
7S-modell for organisasjonsutvikling	149
Organisasjonstruktur og informasjonstruktur	151
Organisasjonsutvikling krever helhetlig tenkning.....	152
Endringsledelse	153
Vekst og vekstledelse.....	154
Definisjon >> Vekst	154

Definisjon >> vekstledelse.....	154
Vekst er en forutsetning for virksomhetens eksistens	154
Alle virksomheter trenger et vekstmål og -strategi	155
Vekst er et resultat av læring.....	155
Vekst krever visjonær endringsledelse	156
Veksten må kunne uttrykkes i kroner og ører	157
Styres av livssyklusen	157
Schumpteter sin bølgeteori (økonomisk utvikling)	158
Hvorfor utvikler økonomien, næringslivet og samfunnet seg i bølger? ...	159
50 år mellom hver bølge.....	159
Hvordan vil "bølgene utvikle seg"?	161
Kvalitet - en viktig del av vekstbegrepet.....	164
Kostnadsforbedringer.....	165
Kunnskapsfordeler	166
Relasjonsfordeler.....	166
Kvalitet og servicekvalitet.....	167
Kanji - Measuring Business Excellence	167
Lederskap	170
Kundehensyn	170
Faktabasert ledelse	171
Menneskebasert ledelse	171
Vekstmodeller.....	172
Deakins og Freel – 3 vekstmodeller.....	172
Standard (neoklassiske) økonomiske tankemåten	172
"Chance" modellen	173
"Stage" modeller	174
Phillip A. Wickham – Vekstperspektiver.....	175
Finansiell vekst:.....	175
Strategisk vekst:.....	176
Strukturell vekst:	176
Organisatorisk vekst:.....	176
Spilling og Giske – Vekstparametre, typer og kriterier	177
Vekstmål og –strategi.....	179
Hva er et vekstmål?	179
Må bygge på en situasjonsanalyse	180
Vekstmålet må passe med virksomhetens ressurser	181
Strategisk-, taktisk- og operativt vekstmål.....	181
Vekststrategi.....	182
Hvordan oppnå vekst?	182
Vekstretning.....	182
Virkemiddelstrategi	184
Tilbakegangstrategier	185
Konsolidering strategi.....	186
Sprangvis vekststrategi	186
Vekststrategier.....	187
Integrering strategi.....	188
Intensivering strategi	188
Diversifisering strategi	188
Virkemiddelstrategi for vekst	189
Vanskelig å kombinere kjøpt og organisk vekst.....	190

Hva er best - oppkjøp eller organisk vekst?	190
Vekststyrke: Vekst, konsolidering eller tilbakegang?	191
Vekstområde	192
Fem viktige vekstområder	193
Markedsvekst (Kundeperspektivet)	193
Ressursvekst (Ressursperspektivet)	193
Prosessforbedringer (Prosessperspektivet)	194
Supportforbedringer (Supportperspektivet)	195
Systemvekst (Virksomheten som helhet)	195
Strategiske vekststrategier	195
Konsentrering strategi.....	196
Vertikal vekst ("oppstrøms"/"nedstrøms").....	197
Horisontal vekst ("frem"/"tilbake")	197
Differensiering strategi	197
Dagens, morgendagens og mulige forretningsområder	198
Dagens forretningsområde:.....	199
Morgendagens forretningsområde:	199
Muligheter for videre vekst:	199
Marked eller lokalisasjon: - To essensielle vekststrategier	200
Fra lokalisasjon, lokalisasjon, lokalisasjon	200
Til marked, marked, marked.....	200
Ekspansjonmatrisen	201
Hva er markedekspansjon?	201
Ansoff's Ekspansjonsmatrisen	202
1. Markedsinntrenging.	203
2. Markedsutvikling.....	204
3. Produktutvikling.....	204
4. Diversifisering	205
Vekststigen	205
Trinn en:	206
Trinn to:	207
Trinn tre:.....	207
Trinn fire:.....	207
Trinn fem:	208
Trinn seks:	208
Trinn sju:	209
Trinn åtte:	209
Trinn ni:	209
Organisk vekst	210
Hva er grunnlaget for varig organisk vekst?	210
Organisk vekst strategier.....	211
Singelkanal strategi	211
Multikanalstrategi	213
Vekst gjennom innovasjon	215
Innovasjonsmål og -strategier.....	215
Et delmål til vekstmålet.....	216
Vekststrategier for et merke	216
Geografisk utvidelse	216
Oppkjøp av merker	217
Merkeallianser	217

Merkeutvidelser.....	218
Utvikling av nye merker	218
Øke bruken av merket	219
Relevante vurderingskriterier for vekststrategier	221
Strategiene vurdert etter vurderingskriteriene.....	222
Utvikle nye merker	223
Geografisk utvidelse	224
Oppkjøp av merke	224
Merkeutvidelse	225
Merkeallianse	225
Øke bruken av et merke.....	226
Oppsummert.....	227
Ekspansjonsveiere	227
Filialforetak (kjede-eide filialer/egne utsalgssteder)	227
Fordeler og ulemper ved filialforetak (kjede-eide filialer)	227
Utsalgssteder (filialer).....	228
Shop-in-shop	229
Showroom.....	229
Medlemskjede (frivillig kjede).....	230
Hva omfatter kjedesamarbeidet?	230
Medlemskjedens organisering	230
Medlemskapavtale.....	231
Hvorfor oppstår medlemskjeder?	231
Fordeler og ulemper ved medlemskjeder	232
Franchise.....	233
Historisk utvikling.....	233
En dominerende salgs- og omsetningskanal	234
Franchisekonsept og rollefordeling	234
Franchisegiveren	234
Franchisetakeren - fordeler/ulemper	237
Master franchisetaker.....	239
Franchiseavtale.....	240
Franchisepakke.....	240
Franchisekonsept	241
Inntektsmodellen	241
Hvordan lykkes med franchise?	242
Sjekkliste for potensielle franchisegivere.....	243
Fusjon og oppkjøp	246
Definisjon av fusjon.....	246
Definisjon av oppkjøp.....	247
Hva er forskjellen mellom en fusjon og oppkjøp?	247
Hvorfor fusjonere og foreta oppkjøp?	248
Hvilke gevinster kan man oppnå ved oppkjøp/fusjoner?.....	249
Hvorfor mislykkes mange oppkjøp/fusjoner?	249
Allianser	250
Hva er en allianse?.....	250
Joint venture.....	252
Nettverk/strategisk allianse	252
Lisensiering	254

Brukervilkår (terms of use)

Dette er en e-bok som består av ulike artikkelserier hentet fra: <http://eStudie.no>

E-boken er lastet ned for personlig bruk. Det er ikke lov til å kopiere innholdet eller spre det til andre uten skriftlig samtykke på forhånd. Andre kan laste ned sin egen personlig e-bok ved å gå til <http://eStudie.no>.

Ønsker du å bruke artikkelserien som en del av et undervisningsopplegg kan du inngå en klasse- eller partneravtale som gir deg muligheten til å distribuere kopier til alle dine elever og kursdeltakere til en redusert pris. Send i såfall en forespørsel til redaksjonen@eStudie.no.

Lærende organisasjon

I dagens kunnskapssamfunn med globaliserte markeder, hvor endringstakten i samfunnet og markedet øker stadig raskere og mer dramatisk enn tidligere tider, kreves det at virksomheten som helhet og alle som jobber i den konstant lærer av sine feil og suksesser og bruker denne lærdommen til å oppnå fremtidig vekst og suksess. Dette er selve kjernebudskapet i [læring- og vekstperspektivet](#) som omhandler hvordan virksomheten skal kunne oppnå vekst og fremtidig suksess.

For å kunne oppnå fremtidig vekst gjennom læring kreves det at man har lyktes med å utvikle en "*lærende organisasjon*". Problemet i denne sammenheng er at organisasjonen kan være mer eller mindre kunnskapsrike enn summen av sine individer. Noe som betyr at virksomheten ikke er garantert suksess bare fordi de har ansatt mange kunnskapsrike personer. På samme måte som de kan klare å oppnå suksess uten å ha høyt utdannede personer.

Hva er en lærende organisasjon?

Å utvikle en **lærende organisasjon** vil si:

Å SKAPE EN ORGANISASJON SOM LÆRER AV SINE SUKSESSER OG FEIL OG BRUKER DENNE LÆRDOMMEN TIL Å OPPNÅ FREMTIDIG VEKST.